

До: УД „ИНВЕСТ ФОНД МЕНИДЖМЪНТ“ АД
От: Адвокатско дружество „Токушев и Съдружници“
Относно: гаранциите, които дава българското законодателство по отношение на средствата на колективните инвестиционни схеми, съхранявани в банката депозитар
Дата: 21/10/2014

I. ФАКТИЧЕСКА ОБСТАНОВКА

УПРАВЛЯВАЩО ДРУЖЕСТВО „ИНВЕСТ ФОНД МЕНИДЖМЪНТ“ АД (УД) притежава лиценз за извършване на дейност като управляващо дружество № 38 – УД/ 24.03.2009 г., издаден от КФН на основание решение № 290 – УД от 14.02.2007 г. на КФН. С решение № 407 – УД от 03.06.2013 г. на КФН обхватът на притежавания от УД лиценз е разширен с допълнителни услуги по чл. 86, ал. 2 от Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и други предприятия за колективно инвестиране (ЗДКИСДПКИ), като на УД е издаден разширен лиценз № 50 – УД/ 27.06.2013 г.

УД притежава разрешения за организиране и управление на три договорни фонда (ДФ), в това число на ДФ „ИНВЕСТ ФОНД ПАРИЧЕН ПАЗАР“, с ЕИК по БУЛСТАТ 176520780 (разрешение за организиране и управление на ДФ № ____-ДФ/_____.2013 г.).

Инвестиционната стратегия на ДФ „ИНВЕСТ ФОНД ПАРИЧЕН ПАЗАР“ предвижда основно реализирането на текущи доходи от инструменти на паричния пазар, дългови ценни книжа и влогове в кредитни институции, както и (в по-малка степен) на капиталови печалби от инструменти на паричния пазар и прехвърляеми ценни книжа, отговарящи на изискванията на Насоките на CESR/10-049. Съгласно проспекта и правилата на ДФ „ИНВЕСТ ФОНД ПАРИЧЕН ПАЗАР“ основната част от активите на ДФ следва да бъде инвестирана в краткосрочни и нискорискови инструменти като инструменти на паричния пазар и дългови ценни книжа, издадени от Република България и други държави членки, инструменти на паричния пазар и дългови ценни книжа, търгувани на регулиран пазар в Република България, друга държава членка или трета държава (вкл. емитирани от трети държави), както и допустимите от закона и правилата на ДФ влогове в кредитни институции, и други допустими нискорискови и ликвидни финансови активи, в това число дялове на други колективни инвестиционни схеми на паричния пазар. ДФ „ИНВЕСТ ФОНД ПАРИЧЕН ПАЗАР“ може да инвестира част от активите си и в деривативни финансови инструменти в съответствие със стратегията на фонда за инвестиране на паричния пазар.

До момента на извършването на конкретната инвестиция набраните средства на ДФ, организирани и управлявани от УД, включително на ДФ „ИНВЕСТ ФОНД ПАРИЧЕН ПАЗАР“

се съхраняват от банката-депозитар – „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД, с ЕИК 000694749. Тя изпълнява депозитарни функции, съгласно сключен между банката и УД Договор за депозитарни услуги № 2 от 15.02.2013 г.

Съгласно Договора за депозитарни услуги банката депозитар се съгласява да извършва банково обслужване на ДФ, изразяващо се в:

- а) съхранение на парични суми на ДФ;
- б) съхранение на налични финансови инструменти и удостоверителните документи за безналичните финансови инструменти, придобити със средствата на ДФ;
- в) извършване на всички безкасови плащания от името и за сметка на ДФ;
- г) водене на безналични финансови инструменти по подсметка в регистъра на банката депозитар в ЦД, БНБ или в друга институция.

Предвид изложеното дотук, възниква въпросът за сигурността на съхраняваните от банката депозитар парични средства на ДФ при поставяне на банката под особен надзор от страна на БНБ и/или в случай на обявяване на банката депозитар в несъстоятелност.

II. ПРАВНА РАМКА

Отговор на поставения въпрос дават разпоредбите на чл. 36, ал. 1 и ал. 2 от Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и други предприятия за колективно инвестиране (ЗДКИСДПКИ). Съгласно чл. 36, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ банката депозитар отчита отделно активите на колективната инвестиционна схема от собствените си активи и от другите клиентски активи, като депозитарят не отговаря за задълженията си към своите кредитори с активите на колективната инвестиционна схема.

Въвеждайки посочените задължения за банката депозитар, законодателят в максимална степен е гарантирал интересите на инвеститорите в колективните инвестиционни схеми, каквито са ДФ, доколкото е предвидено същите да се управляват като отделно имущество.

В този смисъл, достъпът до активите на ДФ, съхранявани в банката депозитар, много наподобява режима на достъп до банков сейф. Съгласно приложимите закони, достъп до съдържанието на сейфа има само наемателят, като това право не се ограничава от извънредни ситуации във връзка с дейността и организацията на банката, като например в случай на поставяне на банката под специален надзор от страна на БНБ¹.

Особени правила по отношение на активите на ДФ, съхранявани от банката депозитар, в случай на обявяването ѝ в несъстоятелност, са предвидени в чл. 36, ал. 2 от

¹ В този смисъл е и установената практика за достъп до гражданските трезори на Корпоративна търговска банка след поставянето ѝ под особен надзор - http://www.corpbank.bg/news_630.html

ЗДКИСДПКИ. Съгласно цитирания текст при обявяване на депозитаря в несъстоятелност, съхраняваните от него активи на колективни инвестиционни схеми не се включват в масата на несъстоятелността. Това прави невъзможно удовлетворяването на вземанията на кредитори на банката, предявили ги надлежно в производството по несъстоятелност, със средства от активите на ДФ. В посочената хипотеза следва са извършва замяна на банката депозитар, като квесторът или синдикът ѝ е длъжен в срок не по-късно от 5 работни дни от замяната да прехвърли активите на колективната инвестиционна схема в новия депозитар, съгласно заявление от УД в този смисъл.

III. ПРЕДСТАВЕНИ ДОКУМЕНТИ

Разпоредбата на чл. 36, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ е намерила израз и в чл. 3 от сключения между УД и банката депозитар Договор за депозитарни услуги № 2 от 15.02.2013 г.

Нещо повече, от страна на УД е отправено изрично запитване до банката депозитар относно механизмите за спазване изискванията на чл. 36, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ. В отговора на банката депозитар е ясно посочено, че банката не отговаря за задълженията към кредиторите си с активите на ДФ. В допълнение е разяснено, че паричните средства на ДФ се съхраняват от банката по отделни банкови сметки, открити на името на съответния ДФ, чиято отчетност се води по присвоен уникален клиентски номер в системата на банката. Така посоченият механизъм би позволил на определения квестор или синдик да изпълни своевременно законовите си задължения по ал. 2 на чл. 36 от ЗДКИСДПКИ.

IV. ИЗВОДИ

С оглед изложените по-горе факти и законови разпоредби, могат да се направят следните обосновани правни изводи:

ЗДКИСДПКИ е предвидил ясни правила относно задълженията на банката депозитар при управление на активите на ДФ, съгласно сключения договор за депозитарни услуги. Посочените правила са отразени в конкретно разгледания договор между УД „ИНВЕСТ ФОНД МЕНИДЖМЪНТ“ и „ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД и са потвърдени от банката в изрично писмо в този смисъл.

Законът е категоричен, че средствата на колективните инвестиционни схеми следва да бъдат отделени от другите средства на банката, те не могат да служат за удовлетворение на нейните кредитори и не влизат в масата на несъстоятелността.

В този смисъл може да се направи обоснован извод, че рисковете за инвеститорите в колективни инвестиционни схеми, в случай че средствата на съответния ДФ се съхраняват в банката-довереник, са силно ограничени и могат да рефлектират единствено в забавяне на прехвърлянето на наличните активи от един депозитар към друг в случай на несъстоятелност. Това забавяне би било несравнимо като време със забавянето на

изплащането им от Фонда за гарантиране на влоговете от банките при сега действащата нормативна уредба. В допълнение следва да се посочи, че за разлика от гарантираността на влоговете в банките до определен размер, средствата на колективните инвестиционни схеми за защитени в пълен обем.

д-р Виктор Токушев,
управляващ съдружник